

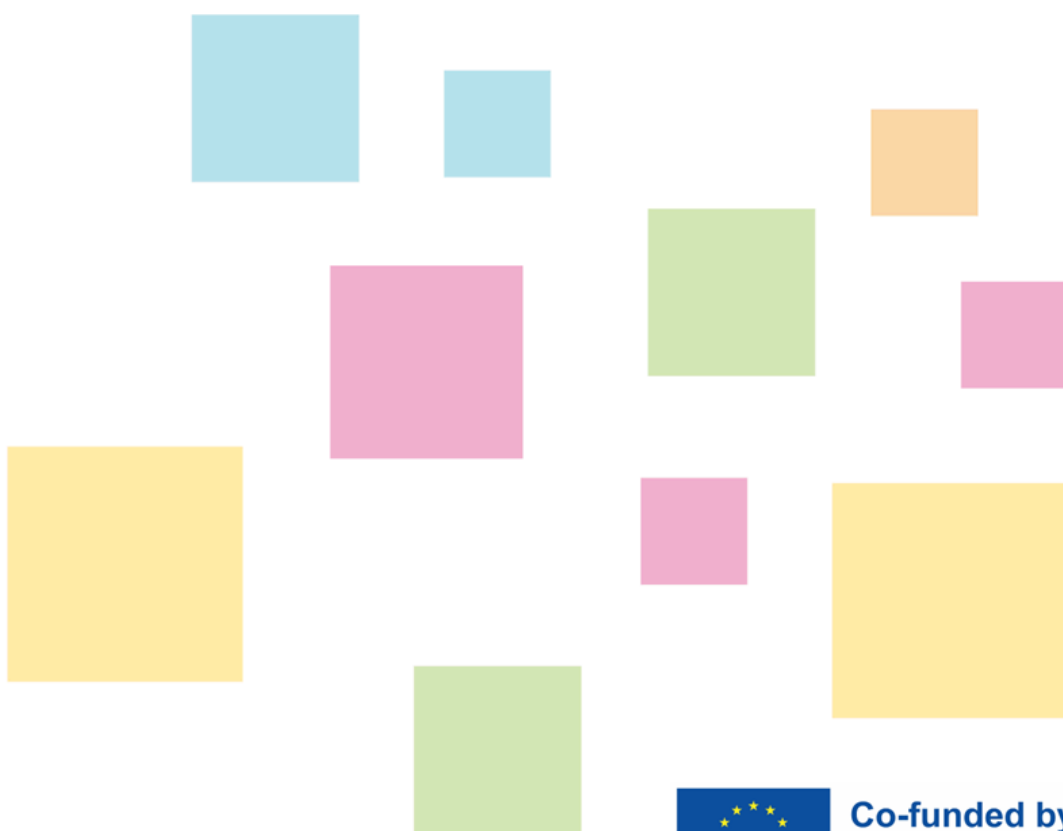
Erasmus+

PROJECT:

Модул 2: Иновативни
педагогически техники
за преподаване на
ромски ученици

PAL LAB

Co-funded by
the European Union

Съдържание

Обучителен модул 2: Иновативни педагогически техники за преподаване на ромски ученици.....	2
Въведение: педагогически техники, които да се използват в класната стая.....	2
Част 1. Разбиране на ромската общност - 30 минути теория и упражнения:.....	4
Част 2. Културно съобразено преподаване - 60 минути теория и практически упражнения:.....	9
Unit 3. Strengths-Based Approach – 90 minutes theory and practical exercises:.....	12
Част 4. Диференцирано обучение - 120 минути теория и практически упражнения:.....	18
Част 5. Техники на преподаване, ориентирани към ученика - 60 минути теория:.....	22
Част 6. Ангажиране на общността и партньорства - 30 минути теория и практически упражнения:..	25
Част 7. Интегриране на технологии - 30 минути теория и демонстрация на ресурси:.....	29
Част 8. Оценяване и обратна връзка - 60 минути теория:.....	31
Източници:.....	34

Този документ е създаден в рамките на проект „Педагогически подходи за повишаване на квалификацията на учители, медиатори и експерти, работещи с ромски деца и младежи - равни възможности и намаляване на преждевременното напускане на училище“, финансиран от Европейския съюз с договор N 2022-1-RO01-KA220-SCH- 000086373.

Изразените възгледи и мнения обаче са единствено на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или на Изпълнителната агенция за европейско образование и култура (ЕАСЕА). Нито Европейският съюз, нито ЕАСЕА могат да бъдат държани отговорни за тях.

Обучителен модул 2: Иновативни педагогически техники за преподаване на ромски ученици

Този модул за обучение има за цел:

- Проучване на иновативни педагогически техники и стратегии за ефективно преподаване на ромски ученици.
- Разбиране на културния произход, образователни предизвикателства и специфични нужди.
- Създаване на приобщаваща и ангажираща учебна среда, която насърчава академичния успех и личностното израстване.
- Споделяне на добри практики, творчески подходи за преподаване и ресурси, които да подпомогнат преподавателите в посрещането на разнообразните образователни потребности на ромските ученици.

Продължителност на модула - 8 учебни часа, включително теория и упражнения

Съдържание на модула:

Въведение: педагогически техники, които да се използват в класната стая

1. Обърнатата класна стая е стратегия за обучение, при която традиционните методи на преподаване се използват по обратен начин или "са обърнати". Вместо учениците да слушат пасивно лекции по време на час и след това да правят самостоятелно домашна работа, на учениците се възлагат предварително записани лекции, четива или други материали, които да преглеждат вкъщи. След това те идват в клас с готовност да се включат в активни учебни дейности, като дискусии, упражнения за решаване на проблеми или групови проекти, където могат да приложат наученото. Идеята на обърнатата класна стая е да се използва по-ефективно ценното време на класа, като се наблегне на дейности, които насърчават по-задълбоченото разбиране, критичното мислене и сътрудничеството, а не само пасивното възприемане на информация.

2. Смесеното обучение е образователен подход, който съчетава традиционното обучение лице в лице с онлайн учебни дейности. Той интегрира най-добрите елементи както на традиционното преподаване в класната стая, така и на цифровото обучение, за да създаде по-гъвкаво и персонализирано учебно преживяване. В среда на смесено обучение учениците обикновено участват в различни дейности, включително лекции, дискусии и групова работа в присъствена форма, както и в онлайн модули, видеоклипове, тестове и интерактивни упражнения. Онлайн компонентът може да се предоставя чрез системи за управление на обучението, образователни приложения или други цифрови платформи. Целта на смесеното обучение е да се използват предимствата както на офлайн, така и на онлайн формите на обучение, за да се повишат ангажираността, гъвкавостта и резултатите на учениците. То дава възможност за по-индивидуализирани темпове и обучение, тъй като учениците могат да напредват в онлайн материалите със собствена скорост и да получават персонализирана обратна връзка. Смесеното обучение също така насърчава по-голямата достъпност, тъй като учениците могат да имат достъп до учебни материали и ресурси от всяко място с интернет връзка.

3. Интегрираното обучение, известно също като интердисциплинарно или междупредметно обучение, се отнася до образователен подход, който съчетава концепции, методи и съдържание от няколко предметни области или дисциплини. Вместо да се преподават отделни предмети,

интегрираното обучение има за цел да свърже различните области на обучение, за да се създаде по-съгласувано и цялостно разбиране за света. При интегрираното обучение учителите разработват учебни програми и инструкции, които наблягат на връзките между предметите като природни науки, математика, езиково обучение, социални науки и изкуства. Вместо да преподават всеки предмет поотделно, учителите набелязват теми, въпроси или проблеми от реалния свят, които обхващат няколко дисциплини, като позволяват на учениците да ги изследват от различни гледни точки. Ползите от интегрираното обучение включват насърчаване на по-задълбочено разбиране, повишаване на ангажираността на учениците и подготовката им за сложните, взаимосвързани предизвикателства, пред които могат да се изправят в бъдеще. Освен това интегрираното обучение може да помогне за премахване на изкуствените бариери между предметите, като осигури по-цялостен и смислен образователен опит.

4. Подходът на отворените лаборатории е образователен метод, който набляга на ориентираното към ученика учене чрез преживяване в лабораторни условия. За разлика от традиционните лабораторни занятия, при които учениците следват предписана процедура за постигане на конкретни резултати, отворените лаборатории предоставят на учениците повече самостоятелност, гъвкавост и възможности за изследване и откриване.

В отворената лабораторна среда учениците се насърчават да проектират свои собствени експерименти, да изследват различни хипотези и да участват в практическо обучение, основано на проучвания. Вместо да се дават инструкции стъпка по стъпка, на учениците се представят отворени въпроси или проблеми, които да изследват, което им позволява да развият уменията си за критично мислене, решаване на проблеми и проектиране на експерименти. Подходът на отворените лаборатории често включва предоставяне на учениците на достъп до различни ресурси, материали и оборудване, както и напътствия и подкрепа от страна на преподаватели или фасилитатори. Учениците могат да работят индивидуално или в малки групи, като си сътрудничат и споделят идеи, докато провеждат своите експерименти и анализират резултатите от тях.

Целите на подхода на отворените лаборатории включват насърчаване на любопитството, творчеството и по-задълбочено разбиране на научните концепции и принципи.

5. Подходът на отвореното обучение, известен още като отворено образование или отворено учене, е образователна философия и практика, която набляга на гъвкавостта, достъпността и ориентацията към учащите се. Той има за цел да предостави образование на различни учащи, включително на тези, които могат да срещнат пречки пред традиционното обучение, като например географско разстояние, социално-икономически статус или лични обстоятелства. В отворената училищна среда учащите имат по-голям контрол върху своето образование, включително върху темпото, мястото, пътя и времето на учене. Този подход често включва комбинация от самостоятелно обучение, индивидуално обучение и гъвкави възможности за учене, като например онлайн курсове, дистанционно обучение, обучение по проекти и възможности за учене чрез преживяване.

Основните принципи на отвореното обучение включват:

Достъпност: премахване на пречките пред ученето и предоставяне на възможности за учене през целия живот.

Гъвкавост: обучаемите имат свободата да избират какво, кога и как да учат, което дава възможност за персонализирано и самостоятелно учене.

Сътрудничество: учащите могат да споделят ресурси, идеи и опит както онлайн, така и офлайн.

Иновация: тя включва нови педагогически подходи, образователни технологии и учебна среда, за да отговори на променящите се нужди на учащите се през 21-ви век.

Учене през целия живот: то подкрепя непрекъснатото учене и развиване на умения през целия живот, като дава възможност на хората да се адаптират към промените и да процъфтяват в бързо променящия се свят.

6. Детските университети са образователни инициативи, които имат за цел да предоставят на децата възможности за обучение извън традиционната училищна среда. Тези програми стимулират любопитството, креативността и любовта към ученето сред малките ученици, като предлагат интересни и интерактивни образователни преживявания.

Неформална среда за учене: провежда се в алтернативна среда, като например музеи, научни центрове, библиотеки или пространства на открито.

Интердисциплинарен подход: предлага широк спектър от предмети и дейности, които обхващат различни дисциплини, включително наука, технологии, инженерство, изкуства, математика (STEAM), хуманитарни и социални науки.

Учене чрез преживяване: набляга на ученето през преживяване чрез интерактивни семинари, експерименти, проекти и екскурзии.

Ангажираност и участие: дава се приоритет на активната ангажираност и участие, като децата се насърчават да задават въпроси, да решават проблеми и да си сътрудничат с връстниците си.

Приобщаване и достъпност: стремежът е да бъдем приобщаващи и достъпни за деца от различни среди, независимо от техния социално-икономически статус, способности или предишен образователен опит.

Партньорства и сътрудничество: сътрудничество с училища, университети, обществени организации, предприятия и други заинтересовани страни, с цел обогатяване на собствените програми и ресурси.

Празнуване на ученето: обикновено завършва с празненства или изложби, на които децата могат да споделят и покажат своя опит в ученето на своите семейства, връстници и по-широка общност. На тези събития се признават постиженията на децата и те се вдъхновяват да продължат пътя си на учене.

Като цяло детските университети играят ценна роля в допълването на формалното образование и насърчаването на обичта към ученето за цял живот сред младите учащи се. Като предоставят интересни, интердисциплинарни и експериментални възможности за учене, детските университети дават възможност на децата да изследват интересите си, да развиват талантите си и да реализират пълния си потенциал.

Част 1. Разбиране на ромската общност - 30 минути теория и упражнения:

Разбиране на образователните предизвикателства и бариери пред ромските ученици - **теория**
- Разпознаване на силните страни, устойчивостта и предимствата на ромските ученици - **теория и практически упражнения**

Кратко въведение

История

Произход: Ромският народ произхожда от Северна Индия и се смята, че е мигрирал около 11 век. Лингвистични и генетични изследвания подкрепят тази теория, като посочват връзка между ромския език и индийски езици като хинди и пенджаби.

Миграция в Европа: Миграцията на ромите в Европа продължава няколко века, като различни вълни се заселват в различни региони. Те са пътували по различни маршрути, като са се сблъскали с различни култури и съответно са адаптирали начина си на живот.

Преследване и дискриминация: През цялата си история в Европа ромите са подложени на жестоки преследвания и дискриминация. Те често са били разглеждани като аутсайдери и са били подлагани на закони, ограничаващи движението, професиите и дори личните им свободи.

Език: Ромският език е ключов елемент от културната им идентичност. Той има многобройни диалекти и е предимно устен, предаван от поколение на поколение в рамките на сплотени общности.

Номадски традиции: По традиция ромските общности са номади, които следват сезонните особености и възможностите за препитание. Макар че много от тях са се установили с течение на времето, номадските традиции все още оказват влияние върху техните културни практики и ценности.

Семейство и общност: Ромската култура поставя силен акцент върху семейните и общностните връзки. Разширените семейства често живеят заедно или в непосредствена близост, като си осигуряват взаимна подкрепа и поддържат културните традиции.

Социална структура: Ромските общности обикновено имат свои собствени социални структури, които често се ръководят от старейшини и уважавани членове на общността. Вземането на решения и разрешаването на конфликти често са общностни процеси, в които старейшините играят важна роля.

Предизвикателства: Въпреки усилията за насърчаване на приобщаването, ромските общности са изправени пред постоянни социално-икономически предизвикателства. Бедността, липсата на достъп до образование и здравеопазване, както и дискриминацията в областта на жилищното настаняване и заетостта продължават да бъдат сериозни проблеми.

Активност и застъпничество: През последните години се наблюдава рязко нарастване на активността и застъпничеството в ромските общности. Организации и отделни лица работят за борба със стереотипите, насърчаване на културната гордост и преодоляване на системните пречки пред равенството и възможностите.

Разбиране на образователните предизвикателства и пречки, пред които са изправени ромските ученици

Образованието е широко признато като основно човешко право и ключов фактор за социално и икономическо развитие. За ромската общност обаче достъпът до качествено образование продължава да бъде сериозно предизвикателство. Ромският народ има дълга история на маргинализация и дискриминация, която е оказала дълбоко въздействие върху достъпа му до образование. Историческите фактори, включително политиките на насилствена асимилация и сегрегация, са допринесли за запазването на образователните неравенства в ромските общности. Пречките пред достъпа, с които се сблъскват ромските ученици, са: бедност, дискриминация, културни и езикови бариери.

Въпреки тези пречки, на местно, национално и международно равнище се полагат постоянни усилия за подобряване на образователните възможности за ромските деца и младежи. Приобщаващите политики и овластяването на общността са усилия в тази посока. Решаването на образователните предизвикателства, пред които е изправена ромската общност, изисква многостранен подход, който да се справи със системната дискриминация, бедността и културните бариери. Като

инвестираме в приобщаващи политики и овластяваме ромските общности, можем да работим за създаването на справедливи образователни възможности за всички.

Признаване на силните страни, устойчивостта и предимствата на ромските ученици

Въпреки че ромските ученици често срещат значителни пречки пред образованието, от съществено значение е да се признаят и отбележат техните силни страни, устойчивост и предимства. Устойчивост при неблагоприятни условия са: културното богатство, семейната подкрепа, силните страни и активите (адаптивност, културна интелигентност). Активите на общността са: сплотеност на общността и културно наследство. Въпреки че се сблъскват със системни бариери и дискриминация, ромските ученици притежават богатство от силни страни, устойчивост и активи, които допринасят за техния академичен успех и личностно развитие. Като разпознават и използват тези силни страни, преподавателите и създателите на политики могат да създадат приобщаваща учебна среда, която дава възможност на ромските ученици да разгърнат пълния си потенциал.

УПРАЖНЕНИЯ

□ Методът SINELG

Знам - за известна информация, за откъси/пасажи, които потвърждават това, което вече знаят

Искам да знам - за нова, непозната за тях информация, която те току-що са открили

Открих - за информация, която противоречи на това, което те вече знаят

Въпроси - за информация, която изисква допълнително документиране, тъй като някои пасажии съдържат неясноти, обърквания, поставят въпроси.

😊 *Вече знам*

😊 *Искам да знам*

Открих

😊 *Въпроси*

II. Доколко цените

Целите на историята: След като прочетат/изслушат историята, читателите/слушателите ще могат да разберат, че независимо от ситуацията, ние сме еднакви;

История:

Пол, с тъжно и потиснато лице, се среща с приятелката си Карла в една сладкарница, за да пият кафе. Депресиран, той започва да ѝ разказва за многобройните си проблеми, за работата си, парите, приятелите, целта на живота си и много други... Изглеждаше, че всичко се е объркало за него... В един момент Карла бръкна в чантата си и извади чисто нова банкнота от 200 леи. Тя му я подаде с усмивка: - Искаш ли тази банкнота? Пол, малко объркан, отговори: - Искам ли я? Разбира се, Карла... това са 200 леи! Кой би ги отказал?! Тогава Карла премесила банкнотата в лявата си ръка и я смачкала, докато направила от нея малка топка.

Показвайки портфейла на Пол, тя отново го попита: - Но сега, искаш ли друга банкнота? - Карла, не знам какво търсиш, но това топче в ръката ти все още струва двеста! Разбира се, че искам банкнотата, ако искаш да ми я дадеш. Карла разгъна топката, хвърли смачканата банкнота на пода и я тъпка, докато не се изцапа цялата. - Все още ли искаш банкнотата? - Слушай, Карла, все още не разбирам къде искаш да отидеш. Дори и така, стъпкана и мръсна, тя все пак е банкнота от 200 леи и докато не я скъсаш, запазва стойността си... - Пол, ти го каза - банкнотата от 200 леи си остава банкнота от 200 леи! Е, трябва да знаеш, че каквото и да ти се случи, дори понякога нещо да не се получи така, както искаш, дори животът да те "огъне" или да те направи малко чуплив, ти продължаваш да бъдеш толкова важен, колкото винаги си бил ... Това, което трябва да се запиташ, е

колко струваш в действителност, а не колко си потиснат в даден момент или колко си депресиран заради някои повече или по-малко преходни ситуации в живота си. Пол стоеше неподвижно, загледан в Карла, без да каже нито дума, докато думите ѝ си проправяха път в ума и сърцето му. Карла постави разгънатата банкнота на масата, до чашата на Пол, и със съучастническа усмивка му каза:

- Взимай милионите, твои са! Запази ги, за да си спомняш за този момент, когато отново паднеш в бурето... но трябва да ми дадеш нова банкнота... също 200, за да мога да ги използвам за следващия приятел, който има нужда от тях... - той я целуна по бузата и тръгна към вратата. Пол погледна сметката, усмихна се, погледна я отново и като че ли се събуди за нов живот, повика сервитьора да плати сметката...

Въпроси за размисъл и оценка:

- Какво се случи?
- Какво мислите за историята?
- Какво точно представлява банкнотата?
- Какво можете да научите от тази ситуация?
- Какво всъщност се опитва да обясни Карла на приятеля си?
- Имали ли сте подобни преживявания?
- Какво заключение можем да направим?
- Какво научи всеки от вас за себе си от тази история?
- Какво ще приложите на практика и как ще приложите наученото?

III. Ученици разказват на учителите си за ромската култура

Метод, който използва много педагогически техники, като обърната класна стая, огънато обучение, подход на отворените лаборатории, подход на отвореното обучение и др.

IV. Моята история

Цели на играта (от гледна точка на знанията, уменията и нагласите): С участието си в играта участниците ще могат: да идентифицират общите ценности в групата; да приемат общите точки, както и разнообразието на цялата група;

Описание: Участниците обмислят и избират три важни момента, които са белязали живота им. Те могат да бъдат лични, политически, исторически, музикални, свързани със спорта и др. След това те ще говорят за това защо са важни, какво представляват и защо са избрали тези моменти.

Въпроси за размисъл и оценка: Трудно ли беше да се определят важните моменти в живота? Трудно ли беше да изберете кое е по-важно? Бяхте ли изненадани от събитията, за които съобщават другите? Запознати ли сте с другите споменати събития?

Предложения за последващи действия: Можете да дадете няколко примера, за да вдъхнете увереност на групата, като започнете от най-простите и стигнете до особено трудни или важни моменти в живота на някого. Не принуждавайте участниците да споделят повече, отколкото им е удобно, те ще се отворят, когато доверието в групата се увеличи.

V. Минно поле

Цели на играта (от гледна точка на знанията, уменията и нагласите): С участието си в играта участниците ще могат: да идентифицират проблемите, които могат да възникнат в групата; да развият увереност в собствения си и групов потенциал; да се съобразяват с нуждите на съотборниците си;

Описание: Участниците ще обсъдят какво създава дисфункционалност в групата. За всяка характеристика/действие те ще хвърлят предмет в зоната на играта - минното поле. Участниците ще си изберат партньори. Единият партньор ще бъде със завързани очи и ще седне на ръба на игралното поле. Другият партньор няма да има превръзка на очите и ще седне в противоположния край на игралното поле. Играчите ще се опитат да разговарят помежду си. На играчите не е позволено да стъпват на минното поле. Накрая участниците със завързани очи ще се опитат да прекосят игралното поле с помощта на партньорите си.

Въпроси за размисъл и оценка:

- Колко лесно беше да се идентифицират проблеми във функционирането на групата?
- Как се чувствахте на пода на трапа?
- Бихте ли се справили сами?
- Какво оценихте в съотборника си?
- Как се почувствахте в края?
- Как ни помага да идентифицираме правилно (възможните) проблеми навреме?

Част 2. Културно съобразено преподаване - 60 минути теория и практически упражнения:

- Значение на културно съобразеното преподаване за ромските ученици - **теория**
- Включване на ромската култура, език и история в учебната програма - **теория и практически упражнения**
- Изграждане на положителни взаимоотношения с ученици от ромски произход и техните семейства - **практически упражнения**

Какво е преподаване, съобразено с културните особености?

Културно съобразеното преподаване (КСП) е образователен подход, който признава и оценява културния произход, опит и идентичност на учениците. Той подчертава значението на интегрирането на културните познания, перспективи и езици на учениците в процеса на преподаване и учене с цел насърчаване на академичния успех и социално-емоционалното благополучие.

Един от ключовите принципи на културно съобразеното преподаване е разпознаването и преодоляването на културните предразсъдъци и стереотипи, които могат да съществуват в образователните практики. Педагозите се стремят да създадат култура в класната стая, която да оценява разнообразието, да се противопоставя на стереотипите и да насърчава положителните взаимодействия между учениците с различен културен произход. Като насърчават открития диалог и взаимното уважение, учителите създават безопасно пространство, в което учениците се чувстват ценени и подкрепяни.

Проучванията показват, че преподаването, съобразено с културните особености, има многобройни ползи за учениците, включително по-добри академични постижения, повишена мотивация и ангажираност и засилено социално-емоционално развитие. Когато учениците виждат себе си отразени в учебната програма и учебните материали, е по-вероятно да се чувстват свързани с обучението си и мотивирани да постигнат успех. Освен това културно съобразеното преподаване помага да се преодолеят бариерите пред ученето, като се признават и преодоляват системните неравенства, които оказват влияние върху маргинализираните ученици.

Значение на културно съобразеното преподаване за ромските ученици

За учениците от ромски произход, които често се сблъскват с маргинализация и дискриминация в образователната среда, КСП има особено значение, като например: признаване на културната идентичност, насърчаване на академичната ангажираност, оспорване на стереотипите и предразсъдъците, овластяване на преподавателите.

Изграждане на положителни взаимоотношения с ромските ученици и техните семейства

Развиването на положителни взаимоотношения с ромските ученици и техните семейства е от решаващо значение за създаването на подкрепяща и приобщаваща учебна среда, която насърчава академичния успех и личностното израстване. Елементи като: културно разбиране и уважение, отворена комуникация и сътрудничество, ангажираност и партньорство с общността, индивидуална подкрепа и овластяване, културно съобразени практики в образованието. Прилагането на културно съобразени стратегии за преподаване, които зачитат ромската култура, език и идентичност, спомага за създаването на по-приобщаваща и справедлива учебна среда.

В заключение, изграждането на положителни взаимоотношения с ромските ученици и техните семейства е от съществено значение за насърчаване на академичния успех, социално-емоционалното благополучие и културното утвърждаване. Като насърчават разбирането, комуникацията,

сътрудничеството и овластяването, преподавателите могат да създадат приобщаваща учебна среда, в която учениците от ромски произход се развиват добре и достигат пълния си потенциал.

Упражнения

Визия на пъзела

Цели на играта (от гледна точка на знанията, уменията и нагласите): С участието си в играта участниците ще могат: да общуват, за да изпълнят работна задача; да създадат работна стратегия; да вземат предвид гледните точки на членовете на екипа;

Описание: Координаторът на играта разделя групата на два отбора. Всеки отбор получава пъзел от около 200 части без примерна картинка, който трябва да сглоби. Даденото време е около 7 минути. След като времето изтече (разбира се, те няма да могат да подредят пъзела), ще се проведе дискусия на тема защо не са успели да завършат задачата. След разговора отборите ще имат 10 минути, за да завършат задачата. Те ще получат примерна картинка само ако бъде поискана от участниците.

Въпроси за размисъл и оценка: Защо ми беше трудно да изпълня задачата? Ако трябваше да я направите отново, как бихте се справили с нея? Колко важно е да знаете какво правите, преди да започнете да правите нещо? Защо ни е необходима визия? Кой може да предостави визия? Как можем да разберем дали визията е добра или не?

Предложения за последващи действия: Фасилитаторът може да предложи на участниците да изготвят личен план за действие за определен период.

Бъдещи прогнози

Описание: Координаторът моли учениците да оценят, въз основа на работния лист, разстоянието между настоящите им характеристики и тези, които желаят, след което получават предложение да анализират степента на реализъм на желанията си. След това от учениците се изисква да заменят нереалистичните характеристики с по-реалистични. Те могат да бъдат поканени да представят разстоянието между настоящите си характеристики и желаните от тях чрез рисунка, за да разберат по-добре разликата между настоящето и бъдещето.

История : Това, което съм, означава нещо

Целите на историята: След като прочетат/изслушат историята, читателите/слушателите ще могат: да обяснят ролята на представата за себе си за развитието на самооценката; да проявят откритост към оценяването на околните и качествата, които притежават;

История:

Учителка от Ню Йорк решава да изкаже благодарност на учениците си от последния курс, като каже на всеки един от тях колко е важен. Като използвала метод, разработен от Хелис Бриджис, тя извикала всички пред класа един по един; първо казала на всеки какво означава за класа и за нея, след което подарила на всеки от тях лентичка с надпис " ТОВА, КОЕТО СЪМ АЗ, ИМА ЗНАЧЕНИЕ". След това учителката решила да направи проучване на класа, за да види какво въздействие оказва признателността върху общността. Тя дала на всеки ученик по още 3 лентички, а след това ги инструктирала да отидат и да направят същата церемония по признаване. След седмица тя трябваше да проследи резултатите, да види кой кого е уважил и да ги представи. Едно от момчетата в класа отишло при младия вицепрезидент на близка компания и му подарило една от лентите за това, че му е помогнал при планирането на кариерата му, и му завързало панделка на ризата. След това му дало другите 2 лентички и казало: "В училище правим проучване за признателността и бих искал да

намериш някого, когото да оцениш, и да му дадеш синята панделка, а след това да му дадеш тази, която е останала, за да може той на свой ред да отличи някой друг. След това, моля, разкажи ми какво се е случило.“

По-късно вицепрезидентът влиза в кабинета на своя шеф, за когото се знае, че е мърморко. Той го помолил да седне и му казал колко много му се възхищава, защото е истински гений. Шефът бил просто изумен. Тогава вицепрезидентът го попитал дали не би искал да приеме лентата в знак на признателност и да я закачи на палтото си. Изненаданият шеф казал: „Разбира се, че да!“.

Вицепрезидентът взел синята панделка и я прикрепил към палтото на шефа си точно до сърцето. Давайки му другата панделка, той каза: „Искате ли да ми направите една услуга? Имате ли нещо против да вземете другата панделка, за да я подарите на някого, на когото държите? Младият мъж, който ми даде тези лентички, прави проучване в училище и би искал да правим този ритуал по признателност, за да наблюдаваме как той влияе на хората“.

Същата вечер началникът отишъл в дома на 14-годишния си син и седнал до него. Той казал: „Днес ми се случи нещо необикновено. Бях в кабинета си и един от моите служители дойде и ми каза, че ми се възхищава; след това ми даде синя лента за това, че съм творчески гений. Представете си: той ме смята за творчески гений! След това ми закачи на гърдите тази синя панделка с надпис „ТОВА, КОЕТО СЪМ АЗ, ИМА ЗНАЧЕНИЕ“ и ми даде още една панделка, която да дам на някого, когото ценя. Докато пътувах към къщи, се чудех на кого да дам този знак на признание и се сетих за теб. Искам да приемеш символа ми на признателност. Дните ми са толкова забързани, че когато се прибера къщи, не ти обръщам особено внимание. Понякога ти крещя, защото не получавах добри оценки в училище и защото спалнята ти прилича на бойно поле, но не знам как, тази вечер исках да седна тук с теб и да ти кажа колко много искам, че те обичам и колко много означаваш за мен. Освен майка ти, ти си най-важното същество за мен, ти си моят живот. Ти си прекрасно дете и аз те обичам! Удивеното дете се разплакало силно и не можело да спре.

То цялото се разтрепера във всичките си крайници. Погледна към баща си и каза през сълзи: „Готвех се да си тръгна утре от къщи, татко, защото мислех, че не ме обичаш. Сега вече не е нужно да го правя.“

Въпроси за размисъл и оценка:

- Какво се е случило в историята?
- Какви са вашите реакции и чувства по отношение на историята?
- Какво можете да научите от тази ситуация?
- Какво се случи в действителност?
- Имали ли сте подобни преживявания?
- Какво заключение можем да направим?
- Какво научи всеки от вас за себе си от тази история?
- Какво ще приложите на практика и как ще приложите наученото?

Unit 3. Strengths-Based Approach – 90 minutes theory and practical exercises:

- Идентифициране и използване на силните страни и талантите на ромските ученици - **теория и практически упражнения**

- Насърчаване на нагласата за растеж и положителната самооценка на учащите се от ромски произход - **теория и практически упражнения**

- Даване на възможност на ромските ученици да поемат отговорност за своето обучение и успех - **теория и практически упражнения**

Определяне на подхода, основан на силните страни

Подходът, основан на силните страни, се фокусира върху признаването и насърчаването на индивидуалните силни страни, способности и положителни качества, а не само върху слабостите или дефицитите (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000). Като възприемат този подход, преподавателите могат да дадат възможност на ромските ученици да надграждат своите съществуващи способности и таланти, като насърчават увереността, мотивацията и устойчивостта.

Насърчаване на академичното и личностното израстване

Когато учениците от ромски произход са насърчавани да развиват силните си страни, те са по-склонни да участват активно в ученето, да се справят с предизвикателствата и да развият нагласа за растеж, която оценява усилията и непрекъснатото усъвършенстване (Dweck, 2006; Yeager & Dweck, 2012). За ромските ученици насърчаването на академичния успех изисква да се вземат предвид:

Значение на културната осведоменост

Ромите имат силно развито чувство за общностен дух, а потребностите им от групова и етническа принадлежност са от голямо значение. За да може външен човек да се адаптира към изискванията на ромската общност, са необходими време и задълбочено разбиране на техния общностен живот. Разбирането на ромската култура изисква да се прекара време сред тях, като комуникацията е съществен аспект от адаптирането на външните лица към изискванията на тяхната общност (Geantă, 2022).

Популяризиране на ползите от училищното образование

Ромските деца често отпадат от училище по различни причини, включително липса на средства и негативно възприемане на училищното образование от страна на членовете на общността и семействата (Geantă, 2022). Ето защо е важно първоначално да се представят ползите от училищното образование на възрастните, а след това и на децата. Като се наблегне на ползите от участието в училищните дейности, родителите ще бъдат по-склонни да изпращат децата си на училище. Промяната на възгледите на родителите за училището изисква да се идентифицират техните нужди. Сред нуждите им са наличието на програма за извънкласни занимания, децата да учат професия, осигуряването на топла храна в училище и др.

Тези видове нужди могат да бъдат удовлетворени чрез подкрепа от страна на властите и чрез насърчаване на идеята, че тези нужди могат да бъдат задоволени чрез тясно партньорство между училището и семейството, насочено към нуждите на детето и неговото бъдеще след завършване на образованието.

Оказване на подкрепа на общността и доброволческа дейност

Доброволческите дейности и подкрепата на общността са две просоциални поведения, които допринасят за благосъстоянието на другите. Макар че ромската общност е свикнала да получава подкрепа, готова ли е да се отблагодари? Отговорът може да бъде положителен, ако учениците бъдат

насърчавани да допринасят за всеки акт на доброта, който не включва непременно парични или материални дарения, а по-скоро добри дела без никаква награда.

Разбиране на ромската култура и самосъзнание

Ромската култура е известна в цял свят със своята музика, занаяти, традиционно облекло и ромски език. Представянето на модели и образи на ромската култура може да допринесе за идентифицирането и оценяването на индивидите и общността.

Насърчаване на нагласата за растеж и положителната представа за себе си

Определяне на нагласата за растеж

Начинът на мислене, описан от Dweck (2006), е убеждението, че интелигентността, способностите и талантите могат да бъдат развити чрез отдаденост, усилия и устойчивост. Учениците от ромски произход, които възприемат нагласата за растеж, разглеждат предизвикателствата като възможности за развитие и е по-вероятно да продължат да се справят с неуспехите.

Културни съображения при възпитаването на положителна самооценка

Педагозите трябва да създадат учебна среда, съобразена с културните особености, която да оценява многообразието, да насърчава приобщаването и да насърчава чувството за принадлежност сред учащите се роми.

Стратегиите за насърчаване на нагласата за растеж и позитивната самооценка сред учениците от ромски произход включват моделиране на устойчивост, предоставяне на възможности за смислена обратна връзка и размисъл, преподаване на умения за саморегулация (Zimmerman, 2002) и интегриране на принципите на позитивната психология (Seligman & Csikszentmihalyi, 2000) в образователните практики. Насърчаването на нагласата за растеж и позитивната самооценка сред ромите може да се постигне чрез призови за морал, съпричастност и състрадание.

Даване на възможност за поемане на отговорност за ученето и успеха

Концепция за самоефикасност

Самоеценката, както е описана от Bandura (1997), се отнася до убеждението на индивида в способността му да успее в конкретни задачи или ситуации. Учениците от ромски произход с висока самоефективност са по-склонни да си поставят амбициозни цели, да упорстват пред предизвикателствата и да предприемат активни стъпки за постигане на академичен успех.

Стратегии за насърчаване на самостоятелността и инициативността

Насърчаването на учениците от ромски произход да си поставят цели, да следят напредъка си и да вземат информирани решения за своя учебен път насърчава самостоятелността и инициативата (Zimmerman, 2002). Педагозите могат да улеснят самонасоченото учене, като преподават умения за саморегулиране, насърчават рефлексивните практики и създават възможности за проучвания и проекти, ръководени от учениците.

Преодоляване на системните бариери:

Всеки човек се нуждае от права и отговорности, за да може ежедневието му да се счита за достойно. Популяризирането на идеята, че е необходимо да се поемат отговорности, може да не изглежда много интересно за учениците, но поемането на отговорност от учениците може да стане, като им се даде възможност да изпълняват малки отговорности в клас: да поддържат чистотата в класната стая, да си водят бележки в тетрадките, да идват навреме в училище и т.н. Всички тези отговорности могат да бъдат съответно възнаградени: спазването им може да им донесе награда, например екскурзия или други извънкласни дейности. По този начин сред ромските ученици ще се възпитава отговорно поведение с идеята, че след работата идва наградата. За ромските деца

авторитетът се представлява от техните родители, така че е изключително важно лидерът, в когото родителите вярват, да е този, който подкрепя общността.

В заключение, сближаването с ромската общност и предотвратяването на отпадането от училище може да се постигне чрез насърчаване на комуникацията, просоциалното поведение, самочувствието чрез дейности, в които членовете на общността се чувстват полезни, и чрез съвместна отговорност на учители, ученици и родители.

Упражнения

I. "Моите ценности"

Цел 1: насърчаване на учениците да изучават традиционни занаяти и да намират смисъл за резултатите от традиционните занаяти в съвременния свят

Цел 2: Да се помогне на учениците да идентифицират и осмислят личните си ценности и да разберат ролята, която тези ценности играят в техните действия и решения.

Необходими материали: работен лист

Описание на дейността: Обяснете понятието "ценности" и как те влияят върху поведението и избора. На работни листове учениците могат да направят списък на своите ценности.

Дейност: Предоставете на всеки ученик списък с ценности (напр. честност, уважение, доброта, постоянство). Помолете ги да изберат петте си най-важни ценности и да ги запишат.

Споделяне: В малки групи учениците споделят избраните от тях ценности и обясняват защо те са важни за тях.

Размисъл: Улеснете дискусията в класа за това как тези ценности могат да им помогнат в училищния живот и личностното израстване, като подчертаете значението на това да останат в училище, за да постигнат целите си.

Резултат: Тази игра насърчава саморефлексията и помага на учениците да разберат значението на образованието за осъществяване на техните ценности и житейски цели.

Продължителност: 10 минути

Препоръчителна възраст: +12 години

II. "Кой съм аз?"

Цел: идентифициране и използване на силните страни и талантите на ромските ученици

Необходими материали: работен лист

Описание на дейността: учениците могат да направят рисунка или описание на себе си

Продължителност: 15 минути

Препоръчителна възраст: всяка възраст, необходимо е адаптиране за всеки възрастов сегмент

III. "Силни и слаби страни"

Цел: осигуряване на увереност, че наученото е полезно в ежедневието им.

Необходими материали: флипчарт, маркери или табло с примери за силни и слаби страни, за всеки ученик са необходими работни листове или тефтери.

Описание на дейността: всеки ученик може да открие силните и слабите си страни; след това е важно да се обсъдят общите неща и различията в ученето със силните и слабите страни; посланието е "всяко учене може да бъде различно".

Продължителност: 10 минути

Препоръчителна възраст: +10 години

IV. "Качества и недостатъци"

Цел: Да се насърчи самосъзнанието и съпричастността чрез разпознаване на личните силни страни и областите за подобрене.

Необходими материали: работен лист или обикновена хартия

Описание на дейността

Въведение: Обсъждане на концепцията за самоосъзнаване и нейната роля за личностното развитие и взаимоотношенията.

Дейност: Всеки ученик получава два листа хартия. На единия лист те записват своите качества (силни страни), а на другия - своите недостатъци (области за подобрене).

Споделяне по двойки: Учениците се разделят по двойки и споделят списъците си с партньора си.

Всеки партньор дава положителна обратна връзка и предложения за подобрене по подкрепящ начин.

Дискусия в групата: Съберете се отново в групата, за да обсъдите как разбирането и приемането на силните и слабите страни може да доведе до лично израстване и по-добри взаимоотношения.

Подчертайте значението на взаимната подкрепа в училище за преодоляване на предизвикателствата.

Резултат: Тази игра помага на учениците да се самоосъзнаят, да оценят силните си страни и да работят върху недостатъците си, като по този начин се насърчава по-съпричастна и подкрепяща среда в класната стая.

Продължителност: 15 минути

Препоръчителна възраст: +12 години

V. "Какво щеше да стане, ако бях..."

Цел: Да се насърчи съпричастността, като се насърчат учениците да влязат в обувките на другите и да разберат различните гледни точки.

Описание на дейността:

Въведение: Започнете с кратка дискусия за емпатията и нейното значение.

Дейност: Разделете учениците по двойки. Всяка двойка получава карта със сценарий, включващ различни роли (например учител, съученик, родител, член на общността).

Ролеви игри: Учениците се редуват да играят дадените им роли, като си представят как биха се чувствали и реагирали в тази ситуация.

Обсъждане: След края на ролевата игра учениците обсъждат чувствата и мислите си по време на упражнението. Подчертайте значението на разбирането и съпричастността за изграждането на силни взаимоотношения и преодоляването на предизвикателства.

Резултат: Тази игра помага на учениците да развият по-дълбоко разбиране за преживяванията на другите, като по този начин се насърчава подкрепящата училищна среда.

Продължителност: 20 минути

Препоръчителна възраст: +10 години

VI. "Аз съм независим"

Цел: получаване на смислена обратна връзка, която да помогне на учениците да разберат силните си страни, да идентифицират областите за подобрене и да развият нагласа за растеж, която оценява усилията и устойчивостта.

Необходими материали: -

Описание на дейността: учителят може да подчертае независимостта на ромските ученици, като им дава обратна връзка за всяка учебна ситуация.

Продължителност: 5 минути

Препоръчителна възраст: +11 години

VII. "Моите отговорности"

Цел: насочване на учениците към усъвършенстване

Необходими материали: пано с отговорности

Описание на дейността: всеки ученик ще носи отговорност и ще получи обратна връзка за резултата от поетата отговорност.

Въведение: Обсъждане на концепцията за отговорностите и тяхната роля за личностното развитие

Дейност: В панела всеки ученик ще има отговорност (например за почистване, поведение и т.н.). От време на време тя трябва да се сменя между учениците

Дискусия в групата: Съберете се отново в групата, за да обсъдите степента на изпълнение на отговорностите. Необходима е признателност.

Резултат: Тази игра помага на учениците да бъдат по-отговорни за действията си

Продължителност: 5 минути

Препоръчителна възраст: +7 години, необходимо е адаптиране за всеки възрастов сегмент

VIII. "Силата на думите и съпричастността"

Цел: Да се помогне на ромските ученици да разберат въздействието на техните думи и действия върху другите и да се изгради култура на доброта и съпричастност.

Необходими материали: Две ябълки (едната е предварително изпусната, а другата - недокосната), самозалепващо се листче и химикал за всеки ученик, бяла дъска и маркери.

Въведение (5 минути)

Съберете учениците в кръг. Покажете им двете ябълки и ги помолете да опишат какво виждат.

Подчертайте, че и двете ябълки изглеждат еднакво: червени, сочни и идеални.

Създаване на обстановка (10 минути)

Вземете ябълката, която предварително сте изпуснали (не я разкривайте все още). Започнете да говорите негативно за тази ябълка. Казвайте неща като: "Тази ябълка не ми харесва", "Вероятно е гнила отвътре", "Грозна е". Предайте ябълката в кръга, като помолите всеки ученик да каже нещо нелицеприятно за ябълката. Насърчавайте креативността, но следете думите да останат уместни. Наблюдавайте реакциите на учениците, като отбелязвате всеки, който изглежда, че се чувства неудобно или се колебае.

Положително определяне (10 минути): Сега вземете недокоснатата ябълка. Започнете да говорите положително за тази ябълка. Казвайте неща като: "Това е красива ябълка", "Изглежда вкусна", "Харесва ми цветът ѝ". Предайте тази ябълка в кръга, като помолите всеки ученик да каже нещо добро за ябълката.

Разкриване (10 минути) Повдигнете двете ябълки и обсъдете отново приликите им. Разрежете и двете ябълки, като започнете с недокоснатата. Покажете на учениците колко свежа и сочна е вътрешната част на ябълката. След това разрежете предварително ударената ябълка. Покажете им синините и кашавите части вътре. Обсъдете видимите разлики и обяснете, че посинената ябълка представлява щетите, причинени от нелюбезни думи и действия.

Лично размишление (10 минути) Споделете лична история за момент, в която недобри думи са ви наранили. Помолете учениците да запишат момент, в който нечии думи са ги накарали да се почувстват зле. Уверете се, че разбират, че това е лична тема и не е нужно да споделят, освен ако не искат.

Групова дискусия (15 минути): Поканете доброволци да споделят своя опит, ако се чувстват комфортно.

Обсъдете как са се почувствали, когато са били наранени, и как според тях би се почувствал човекът, който ги е наранил, ако знаеше какво е въздействието на думите му. Насърчете разговора за това как можем да използваме думите си, за да се изграждаме взаимно, вместо да се събаряме.

Емпатия и доброта (10 минути) Обяснете, че подобно на наранената ябълка, хората могат да бъдат наранени отвътре, дори ако външно изглеждат добре. Направете мозъчна атака за начините, по които да проявите доброта и да се противопоставите на тормоза. Запишете тези идеи на бялата дъска. Подчертайте значението на това да се застъпваме един за друг и да бъдем приятели на тези, които са малтретирани.

Заклучение (10 минути) Обобщете урока, като затвърдите посланието, че думите имат сила. Насърчете учениците да внимават за своите думи и действия. Завършете с кръг за позитивно утвърждаване, в който всеки ученик казва нещо добро за човека до себе си.

Част 4. Диференцирано обучение - 120 минути теория и практически упражнения:

- Адаптиране на методите и материалите за преподаване, за да се отговори на разнообразните образователни потребности на ромските ученици.
- Осигуряване на индивидуална подкрепа и помощ за академичен успех
- Използване на различни форми и стратегии за ангажиране на ромските ученици в обучението

Адаптиране на методите и материалите за преподаване

Днешният учител трябва да притежава редица компетентности, които да го превърнат в истински педагог. Някои от тези съвременни компетентности на учителя включват: експертни познания по предмета, правилно и ефективно използване на съвременните технологии, както и межкултурна компетентност.

Межкултурната компетентност включва разбиране на собствената култура във всичките ѝ аспекти, както и на културата на учениците в училището, в което преподават, и дори на организационната култура на училището, в което работите. По този начин се разпознават различията и приликите между културите и се "отварят" механизмите за посредничество между културите, което подпомага както учениците, така и училището да се адаптират към нуждите на учениците (Nedelcu, 2008). Учител, който притежава межкултурна компетентност, е този, който развива отношения с учениците и техните семейства, без да ги разглежда като "ние" и "те", вярва, че всички ученици могат да успеят, изрично преподава културни елементи в училище и е загрижен за културната идентичност на учениците (Nedelcu, 2008).

Методите и материалите за преподаване могат да бъдат адаптирани, като се използват:

- **Межкултурен и мултикултурен контекст** - усвояване на умения като адаптивност, приемане на другите, осъзнаване на собствената култура и способности, както и на културата на тези, с които си сътрудничат;
- Ще се наблегне на **ценните социални и лични контексти** - ценности като уважение, съпричастност, отговорност, толерантност, равенство, справедливост и хармония;
- **Контекст, включващ различни видове комуникация** - включване на учениците в дейности като практикуване на активно слушане, ефективна комуникация, работа в екип и разрешаване на конфликти.

Осигуряване на индивидуална подкрепа и скеле

Персонализирано и поэтапно насочвано обучение

За учащите роми подпомагането играе решаваща роля за улесняване на академичния успех, като предлага помощ, съобразена с индивидуалните им нужди, и насърчава самостоятелното учене. Чрез постепенното намаляване на подкрепата с напредването на учениците, преподавателите дават възможност на учащите се от ромски произход да развият основни умения и компетентности.

Използване на формираща оценка за вземане на решения за обучение

Чрез редовното оценяване на напредъка и разбирането на учениците преподавателите могат да събират данни в реално време, за да вземат решения за обучение и да адаптират подходите за преподаване. Формиращото оценяване не само помага да се идентифицират областите на силни страни и предизвикателства, но също така дава представа за индивидуалните стилове на учене и предпочитанията на учениците от ромски произход.

Предизвикателства и ефективни стратегии за индивидуална подкрепа

За да осигурят ефективна индивидуализирана подкрепа, преподавателите трябва да вземат предвид културната идентичност на ромските ученици, езиковия им произход и предишния им опит при разработването на учебния процес.

Осигуряване на индивидуална учебна подкрепа и изграждане на структура за подкрепа на академичния успех

Важно е учителят да обмисли всички налични ресурси, за да могат ромските ученици да се възползват от равни възможности, като същевременно вземе предвид индивидуалните потребности, за да гарантира академичния успех. Например в класа на ромските ученици може да има деца, които нямат подходящи условия за учене въкъщи (липса на предмети като бюро и стол за писане на домашна работа, липса на достъп до електричество или дори недостатъчно училищни пособия), учителят може да адаптира изискванията за учене, като осигури по-дълъг времеви ресурс за превръщането на определено изискване от учебната програма или умение в компетентност.

Партньорството между училището и семейството има различни измерения в ромските общности, като се имат предвид предизвикателствата, пред които те са изправени. Родителите може да се нуждаят от допълнителни разяснения относно училищното образование на децата си. В този случай прилагането на индивидуална подкрепа за учене трябва да включва и семейството на детето.

Родителите (ако желаят да участват в отношенията с училището) могат да получат копие или конспект на индивидуалния учебен план на ученика с малки стъпки, които са лесни за изпълнение от членовете на семейството. Освен това могат да се предложат "семейни задачи", които да включват учебни преживявания, като например включване на детето в прости домакински задължения, като готвене, грижа за зеленчуците и цветята в градината и т.н., като се използват математика, граматика или биология. За да се предотвратят повтарящи се академични неуспехи, е важно да не се съди повече, а да се действа за предотвратяване на индивидуалните и колективните социални проблеми.

Ангажиране на ромските ученици с помощта на различни модалности

Мултимодално обучение и ангажираност

Разбирането на множествената интелигентност и стиловете на учене е от решаващо значение при ангажирането на ромските ученици в различни форми на учене (Gardner, 2006).

Технологични стратегии за привличане на ромски ученици

Чрез универсалния дизайн за учене (УДУ) преподавателите могат да използват цифрови ресурси и помощни технологии, за да създават достъпни и приспособими учебни преживявания, съобразени с различните нужди. Например предоставянето на мултимедийни материали, интерактивни симулации и онлайн платформи за сътрудничество може да насърчи активното участие и да улесни по-задълбоченото разбиране сред учащите от ромски произход.

Подходи, съобразени с културните особености, за насърчаване на активното участие

Когато ангажират учениците от ромски произход, преподавателите трябва да включат културно съобразено съдържание, перспективи и практики на преподаване, които са в унисон с техния житейски опит. Като насърчават чувството за културно утвърждаване и приобщаване, преподавателите могат да насърчат активното участие и да дадат възможност на ромските ученици да поемат отговорност за своя учебен път.

Използване на различни методи и стратегии за включване на ромските ученици в учебния процес

В случая на учениците от ромски произход е необходимо да се познава добре общността, към която принадлежат, така че планирането на педагогическия контекст да бъде в добра връзка с живота

на общността. Необходимо е да се осигури увереност, че това, което учат, е полезно в тяхното ежедневие. Необходимо е също така последователност на учителите по отношение на използването на определени методи и стратегии, така че ромските ученици да изпитват чувство на сигурност и ефикасност, че участието в училищните дейности не е демотивиращо.

Методите и стратегиите за активно участие дават възможност на ромските деца да изследват това, което учат. Въз основа на ценностите, от които се ръководят, можем да разберем как те могат да оценят това, което учат. Решаването на проблеми в групи може да бъде интересно поради изследването на дадена тема в рамките на групата, като всеки ученик придобива опит в сътрудничеството, значението на хармонията или дори житейски уроци, като например значението на работата за постигане на положителни резултати.

В допълнение към методите за активно участие, дейностите по консултиране и личностно развитие могат да бъдат много полезни за ромските ученици, за да могат те да опознаят собствения си потенциал, да придобият увереност в себе си, да открият нови персонализирани методи и стилове на учене.

Важно е също така да се спомене, че учителят осигурява сигурност на децата чрез методите си, чрез търпението, което трябва често да проявява, и чрез ценностите, които самият той насърчава, без да нарушава собствената им ценностна система, пропита от възрастните в общността, дори ако самите те, децата, имат ценностна система в процес на формиране. Процесът не е неосъществим, въпреки че понякога изглежда така (Geantă, 2022).

Упражнения

I. Сценарии за ролеви игри: Създайте сценарии, в които учителите играят роли на ромски ученици, изправени пред различни предизвикателства (напр. езикови бариери, културни недоразумения).

II: Дискусионни групи: Проведете групови дискусии, в които учителите да споделят опит и стратегии за справяне с тези предизвикателства.

Разработване на приобщаваща учебна програма

Цел: Да се създаде учебна програма, която отразява разнообразния произход на учениците.

III: Материали, свързани с културата: Интегрирайте ромската култура, история и принос в учебната програма.

Учебни проекти: Възложете проекти, които позволяват на ромските ученици да изследват и представят своето наследство.

IV. Гъвкаво групиране: Групирайте учениците въз основа на техните нужди и стилове на учене, а не само на техните способности.

Разнообразни стратегии за обучение: Използвайте комбинация от визуални, слухови и кинестетични учебни дейности.

V: Използване на технологии и мултимедия

Цел: Да направи обучението по-увлекателно и достъпно.

Дейност: Образователен софтуер: Прилагане на образователен софтуер, който е съобразен с културните особености и езика.

Мултимедийни ресурси: Използвайте видеоклипове, музика и интерактивни инструменти, които отразяват ромската култура и език.

Част 5. Техники на преподаване, ориентирани към ученика - 60 минути теория:

- Прилагане на дейности за учене, основани на проекти, за насърчаване на ангажираността и творчеството на учениците
- Насърчаване на сътрудничеството, критичното мислене и уменията за решаване на проблеми у ромските ученици
- Свързване на обучението в класната стая с приложенията и опита в реалния свят

Техниките за преподаване, ориентирани към учениците, се фокусират върху това да им се даде възможност да играят активна роля в собствения си учебен процес.

Ето някои ефективни стратегии:

1. **Активно учене:** групови дискусии, упражнения за решаване на проблеми, казуси, експерименти.
2. **Учене в сътрудничество:** групови проекти, преподаване от връстници или задачи за учене в сътрудничество. Това насърчава работата в екип и помага на учениците да се учат един от друг.
3. **Учене, основано на проучване:** поставяне на отворени въпроси или проблеми от реалния свят, които подтикват учениците да проучват, анализират и откриват отговорите сами. Така се развиват умения за критично мислене и се насърчава любопитството.
4. **Проблемно-базирано обучение (PBL):** представя на учениците сложни проблеми от реалния свят и ги насочва в процеса на решаване на тези проблеми. PBL насърчава учениците да прилагат знанията си в практически ситуации и да развиват умения за решаване на проблеми.
5. **Обърнатата класна стая:** това позволява на учениците да се занимават активно с материала по време на час и да получават подкрепа от преподавателя, когато е необходимо.
6. **Избор на ученика:** предложете на учениците избор на задачи, проекти или теми за проучване. Даването на възможност на учениците да преследват интересите си повишава мотивацията и ангажираността им.
7. **Преподаване от връстници:** дайте на учениците възможност да преподават понятия на своите връстници. Преподаването на други хора изисква задълбочено разбиране на материала и може да засили ученето както за учениците-учители, така и за техните връстници.
8. **Обратна връзка и размисъл:** помага на учениците да разберат силните си страни и областите, в които могат да се усъвършенстват, като им дава възможност да поемат отговорност за своето обучение.
9. **Интегриране на технологии:** улесняване на обучението, ориентирано към учениците, като например онлайн дискусии, мултимедийни презентации, интерактивни симулации или цифрови портфолиа.
10. **Гъвкава учебна среда:** предлагаме възможности за самостоятелно обучение, работа в малки групи и индивидуална подкрепа.

Прилагането на дейности за проектно базирано обучение (PBL) може да бъде отличен начин за насърчаване на ангажираността и творчеството на учениците. Ето едно ръководство стъпка по стъпка за ефективно прилагане на PBL:

1. **Определяне на целите на обучението:** Ясно определете целите на обучението и уменията, които искате да развият учениците в рамките на проекта.
2. **Изберете проблем или задача от реалния свят:** Проблемът трябва да е свързан с интересите и опита на учениците.

3. **Предоставяне на насоки и ресурси:** Предоставете на учениците насоки, ресурси и подкрепа, за да им помогнете да започнат работа по проекта.
4. **Организирайте се в екипи или групи:** Разделете учениците на екипи или групи, които да работят съвместно по проекта.
5. **Улесняване на проучването и изследването:** Насърчавайте учениците да задават въпроси, да провеждат проучвания и да изследват различни подходи за решаване на проблема.
6. **Насърчаване на креативността и иновациите:** Насърчавайте ги да поемат рискове и да приемат неуспеха като възможност за учене.
7. **Осигуряване на обратна връзка и подкрепа:** Предлагайте редовна обратна връзка за напредъка на учениците и предоставяйте подкрепа и насоки, ако е необходимо.
8. **Насърчаване на представянето и споделянето:** Осигурете на учениците възможности да представят проектите си пред свои връстници, учители или дори пред външна аудитория.
9. **Празнуване на успеха и размисъл:** Празнувайте завършването на проекта и признайте постиженията на учениците.
10. **Итерации и подобрения:** Използвайте обратната връзка от учениците и размислете за проекта, за да повторите и подобрите подхода си за бъдещи проекти.

Насърчаването на сътрудничеството, критичното мислене и уменията за решаване на проблеми у ромските ученици изисква културно чувствителни и приобщаващи подходи. Ето някои стратегии, съобразени с нуждите на ромските ученици:

1. **Културна чувствителност:** Разберете и уважавайте културата, ценностите и традициите на ромите.
2. **Участие в живота на общността:** Включете членове на ромската общност, старейшини и лидери в образователния процес.
3. **Многоезична подкрепа:** Осигуряване на езикова подкрепа за ромските ученици, които могат да говорят ромски или други езици в допълнение към езика, на който се преподава.
4. **Приобщаваща учебна програма:** Включване на историята, културата и приноса на ромите в учебната програма, за да се насърчи гордостта и идентичността на ромските ученици.
5. **Групови дейности:** Насърчавайте групови дискусии, съвместни проекти и преподаване от връстници, за да развиете умения за сътрудничество.
6. **Учене, основано на проучвания:** Поставайте въпроси с отворен край, проблеми от реалния свят или сценарии, които изискват от учениците да анализират, оценяват и създават решения в сътрудничество.
7. **Практическо обучение:** Използвайте помощни инструменти, експерименти и примери от реалния живот, за да направите абстрактните понятия по-конкретни и достъпни.
8. **Преподаване, съобразено с културните особености:** Бъдете гъвкави, търпеливи и адаптивни в подхода си и използвайте методи и материали за преподаване, съобразени с културните особености.
9. **Подкрепяща среда:** Насърчаване на открита комуникация, положителни взаимоотношения и взаимно уважение между учениците и между учениците и учителите.
10. **Овластяване и застъпничество:** Овластяване на ромските ученици да се застъпват за себе си и за своята общност.

Свързването на обучението в класната стая с реални приложения и преживявания подобрява ангажираността на учениците, разбирането и запазването на знанията. Ето някои ефективни стратегии за постигане на тази цел:

1. **Казуси и симулации:** Използвайте казуси от реалния живот или симулации, за да илюстрирате как концепциите, изучавани в класната стая, се прилагат в професионален контекст.
2. **Гост-говорители и експерти от индустрията:** Поканете гост-лектори или експерти от бранша, които да споделят своя опит и идеи с учениците.
3. **Екскурзии и учене чрез преживяване:** Посещение на предприятия, музеи, лаборатории или други подходящи места, където учениците могат да наблюдават и взаимодействат с реални приложения.
4. **Проекти за учене в услуга:** Партньорство с местни организации или членове на общността за решаване на проблеми, провеждане на изследвания или оказване на помощ, като се използват знанията и уменията в класната стая.
5. **Стажове и работни места:** Улесняване на стажовете или работните места за учениците, за да придобият практически опит в областта на своето обучение.
6. **Проектно-базирано обучение:** Прилагайте дейности за проектно базирано обучение (PBL), които изискват от учениците да решават реални проблеми или предизвикателства.
7. **Задачи, свързани с индустрията:** Задайте проекти, есета или презентации, които изискват от учениците да анализират реални проблеми или тенденции, свързани с тяхната област на обучение.
8. **Дискусии за текущи събития:** Включете дискусии за актуални събития или новинарски статии, свързани с учебния материал.
9. **Интегриране на технологиите:** Виртуални симулации, онлайн изследвания, анализ на данни или мултимедийни презентации, които отразяват професионалните практики в областта.
10. **Упражнения за размисъл и приложение:** Осигурете на учениците възможности да разсъждават върху това как обучението в класната стая се отнася до техния собствен живот и бъдещи професионални цели.

Чрез прилагането на тези стратегии преподавателите могат да преодолеят разликата между обучението в класната стая и приложенията в реалния свят, като помогнат на учениците да разберат значението на своето образование и ги подготвят за успех в бъдещите им начинания.

Част 6. Ангажиране на общността и партньорства - 30 минути теория и практически упражнения:

- Сътрудничество с членове на ромската общност, организации и лидери в подкрепа на обучението на учениците
- Съвързване на обучението в класната стая с местната общност чрез включване на екскурзии, гост-лектори и проекти за обучение в служба на обществото, които отговарят на нуждите и интересите на общността.
- Ангажиране на родителите и семействата в обучението на техните деца и училищните дейности

Ангажираността и партньорствата с общността са от съществено значение за създаването на благоприятна и обогатяваща учебна среда, която е от полза както за учениците, така и за по-широката общност.

1. **Идентифициране на нуждите на общността:** Проведете анкети, интервюта или фокус групи, за да съберете обратна информация от членовете на общността за техните интереси, опасения и стремежи.
2. **Съвместно планиране:** Включете членове на общността, организации и заинтересовани страни в процеса на планиране на образователни инициативи.
3. **Събития между училището и общността:** Организирайте събития и дейности, които събират ученици, семейства, преподаватели и членове на общността: дни на отворените врати, панаири на общността, културни празници или проекти за услуги, които насърчават сътрудничеството и ангажираността.
4. **Възможности за доброволчество:** Гостуване, наставничество, преподаване или семинари по специализирани теми.
5. **Развитие на партньорството:** Установяване на партньорства с местния бизнес, организации с нестопанска цел, правителствени агенции и други заинтересовани страни в общността.
6. **Споделяне на ресурси:** Споделяне на училищни помещения за събития на общността, предоставяне на достъп до образователни материали или оборудване или партньорство в съвместни усилия за набиране на средства.
7. **Стаж:** Включете в учебната програма възможности за стаж, които позволяват на учениците да се справят с реалните нужди на общността, като същевременно придобиват ценни умения и опит.
8. **Изследвания, основани на общността:** Идентифициране на изследователски теми, събиране на данни и анализ на резултатите, които допринасят за положителна промяна в общността.
9. **Културен обмен и многообразие:** Насърчаване на културния обмен и отбелязване на разнообразието в общността.
10. **Непрекъснатата комуникация:** Поддържайте членовете на общността информирани за образователните инициативи, постиженията и възможностите за участие.

Сътрудничеството с членове на ромската общност, организации и лидери е от съществено значение за създаването на подкрепяща и приобщаваща учебна среда, която отговаря на нуждите на ромските ученици.

1. **Изграждане на доверие и взаимоотношения:** Вслушвайте се в гледните им точки, разберайте нуждите и приоритетите им и проявявайте уважение към тяхната култура и ценности.

2. **Включване на заинтересованите страни от ромски произход в процеса на вземане на решения:** Включете членове на ромската общност, организации и лидери в процесите на вземане на решения, свързани с образованието.
3. **Културна чувствителност и осведоменост:** Научете повече за историята, културата и традициите на ромите и включете тези знания в преподавателските си практики и учебната програма.
4. **Осигуряване на възможности за ангажираност:** Доброволци като ментори или наставници, споделящи културни познания и опит с ученици, или участващи в училищни събития и дейности.
5. **Сътрудничество в областта на информационните дейности и комуникациите:** Работете заедно с членове на ромската общност, организации и лидери, за да подобрите обхвата и комуникацията с ромските семейства.
6. **Преодоляване на пречките пред образованието:** Сътрудничество с членове на ромската общност и организации за идентифициране и преодоляване на пречките пред образованието на ромските ученици.
7. **Насърчаване на участието на родителите и семейството:** Осигуряване на възможности за родителите да участват в училищни дейности, семинари и процеси на вземане на решения.
8. **Предлагайте програми и услуги, съобразени с културните особености:** Двуетично образование, културно приобщаващи учебни материали или услуги за подкрепа, съобразени с уникалните нужди на ромските общности.
9. **Застъпване за равенство и включване:** Работете заедно за преодоляване на системните бариери и насърчаване на политики и практики, които подкрепят успеха на ромските ученици.
10. **Празнувайте ромската култура и постижения:** Представете приноса на ромите към обществото чрез културни събития, презентации и включване в учебната програма.

Включването на екскурзии, гост-лектори и проекти за учене в услуга, които отговарят на нуждите и интересите на общността, може ефективно да свърже обучението в класната стая с местната общност.

Местни екскурзии: идентифицирайте местни предприятия, организации, музеи или природни обекти, които са свързани с учебната програма; планирайте екскурзии на място, осигурете обиколки с екскурзовод или дейности, които насърчават учениците да се ангажират с околната среда и да се учат от местни експерти, включете дискусии или задачи преди и след екскурзията, за да помогнете на учениците да обмислят преживяванията си и да ги свържат с обучението в класната стая.

Гост-лектори: поканете професионалисти, експерти или членове на общността с подходящ опит, за да говорят пред учениците; координирайте се с местни предприятия, организации с нестопанска цел или правителствени агенции, за да определите потенциални лектори; насърчавайте лекторите да споделят личния си опит, прозрения и кариера, свързани с изучаваните теми; улеснете сесиите с въпроси и отговори или панелните дискусии, за да дадете възможност на учениците да общуват с гост-лекторите и да задават въпроси.

Проекти за стажуване: идентифицирайте нужди или проблеми на общността, които съответстват на учебната програма и интересите на учениците; сътрудничете си с местни организации, благотворителни организации или обществени групи, за да идентифицирате възможности за служба; разработете проекти, които позволяват на учениците да се справят с нуждите на общността, като същевременно прилагат обучението в класната стая; осигурете насоки и

подкрепа, за да помогнете на учениците да планират, изпълняват и отразяват своите проекти за служба; насърчавайте учениците да документират своя опит и да споделят своите открития или резултати с по-широката общност.

Ангажирането на родителите и семействата в обучението на техните деца и в училищните дейности е от решаващо значение за успеха на учениците и за създаването на положителна учебна среда.

1. **Отворени канали за комуникация:** Информационни бюлетини, имейли, телефонни обаждания и родителски срещи.
2. **Приветлива среда:** Предлагайте на родителите възможности да посетят училището, да се срещнат с учителите и да се запознаят с училищните правила и процедури.
3. **Семинари за обучение на родители:** Организирайте работни срещи или семинари за родители по теми като развитието на детето, стратегии за академична подкрепа и ориентирани в образователната система.
4. **Събития за ангажиране на семейството:** Семейни вечери, културни тържества, академични панаири или проекти за общественополезна дейност.
5. **Възможности за доброволчество:** Доброволческа дейност в класните стаи, библиотеките или организиране на училищни събития.
6. **Родителски консултативни групи:** Създаване на родителски консултативни групи или комитети, които да предоставят информация и обратна връзка относно училищните политики, програми и инициативи.
7. **Сътрудничество между дома и училището:** Осигурете ресурси, съвети и дейности за родителите, за да подсилят обучението в класната стая и да насърчат академичния успех.
8. **Партньорства между родители и учители:** Насърчаване на редовния диалог между родителите и учителите за обсъждане на напредъка на учениците, техните силни страни и областите, в които трябва да се развиват.
9. **Културна компетентност:** Уважавайте и празнувайте културното многообразие на семействата в училищната общност.
10. **Признание и благодарност:** Признайте усилията им чрез благодарствени писма, награди или публични събития, за да покажете признателност за тяхната подкрепа и участие.

Чрез прилагането на тези стратегии преподавателите могат да изградят силни партньорства с родителите и семействата, създавайки мрежа за сътрудничество и подкрепа, която е от полза за академичните постижения и цялостното благосъстояние на учениците.

Упражнения

I. Родителски и учителски конференции

Цел: Да се изгради силно партньорство между родителите и учителите.

Поставяне на цели: Включете родителите в определянето на академични и поведенчески цели за тяхното дете.

Доклади за напредъка: Предоставяне на редовна информация за напредъка на учениците и стратегии за подобрене.

Отворен диалог: Насърчавайте родителите да споделят своите виждания и притеснения относно образованието на детето си.

Последващи действия: Планирайте срещи за проследяване, за да прегледате напредъка и да коригирате целите, ако е необходимо.

II. Доброволчество в класната стая

Цел: Да се създадат възможности за активно участие на родителите в дейностите в класната стая.

Помощници за четене: Поканете родителите да се включат като доброволци в четенето или да водят малки групи за четене.

Гост-говорители: Насърчавайте родителите да споделят с класа своя опит или културен произход.

Асистенти за събития: Търсене на родители доброволци за събития в класната стая, екскурзии и специални проекти.

Родители на стаята: Определете родителски координатори, които да организират дейностите в класната стая и да комуникират с другите родители.

III. Културни тържества и събития

Цел: Да се отпразнуват различните култури и произход на училищната общност.

Панаири на мултикултурните общности: Организирайте събития, на които семействата могат да споделят своите културни традиции, храна, музика и танци.

Проекти в областта на културното наследство: Насърчавайте учениците и родителите да създадат проекти за своето културно наследство, които да бъдат изложени в училище.

Разказване на семейни истории: Организирайте срещи за разказване на истории, на които родителите споделят народни приказки и истории от своята култура.

Празнични тържества: Празнувайте различни културни и религиозни празници с дейности и събития, в които участват семействата.

IV. Студентски експозиции и изложения

Цел: Да се подчертаят постиженията на учениците и да се включат родителите в отбелязването на успеха.

Изложби на изкуство: Изложете творбите на учениците и поканете семействата на изложба.

Научни изложения: Организирайте научни изложения, на които учениците представят своите проекти и експерименти пред родителите.

Шоута за таланти: Организирайте изяви на таланти с участието на ученици и поканете семействата да присъстват.

Портфолио Ноци: Поканете родителите да разгледат портфолиото на детето си и да обсъдят напредъка му.

V. Проекти за устни истории:

Накарайте учениците да съберат и документират устни разкази от възрастни роми за техния житейски опит и културно наследство.

VI. Проекти за служба на общността:

Ангажирайте учениците в проекти за общественополезна дейност, които се отнасят до местни проблеми и включват членове на ромската общност.

Част 7. Интегриране на технологии - 30 минути теория и демонстрация на ресурси:

- Използване на технологични инструменти и ресурси за подобряване на възможностите за обучение на ромските ученици
- Включване на умения за цифрова грамотност и онлайн ресурси в подкрепа на академичните постижения
- Осигуряване на достъп до образователни технологии, които преодоляват цифровото разделение между ромските ученици.

Интегрирането на технологиите в образованието става все по-разпространено в съвременните класни стаи, като предлага както възможности за подобряване, така и предизвикателства пред учебния процес. Технологиите могат да революционизират методите на преподаване, да ангажират учениците и да осигурят достъп до огромни ресурси, но ефективното им интегриране изисква внимателно обмисляне и планиране. Онлайн базите данни, цифровите библиотеки и мултимедийните ресурси предлагат на учениците възможности за самостоятелно учене и изследване. Бързият темп на технологичния напредък поставя пред преподавателите предизвикателства, свързани с това да бъдат в крак с новите инструменти и платформи и да ги интегрират ефективно в учебната програма.

Интегрирането на технологиите в образованието предлага огромен потенциал за подобряване на преподаването и ученето, за осигуряване на достъп до разнообразни ресурси и за насърчаване на ангажираността и овластяването на учениците. Въпреки това, то представлява и предизвикателство, свързано с достъпа, цифровата грамотност и педагогическата адаптация. Като се справят с тези предизвикателства чрез стратегическо планиране, професионално развитие и инициативи за равен достъп, преподавателите могат да използват силата на технологиите, за да създадат динамична и приобщаваща учебна среда.

Използване на технологични инструменти и ресурси за подобряване на възможностите за обучение на ромските ученици

Начини за ефективно интегриране на технологични инструменти и ресурси в подкрепа на образователните потребности на ромските ученици:

- Платформи и ресурси за цифрово обучение;
- Мобилни устройства за обучение и свързаност;
- Цифрова грамотност и развитие на умения;
- Онлайн инструменти за сътрудничество и комуникационни платформи.

Стратегии за включване на умения за цифрова грамотност и онлайн ресурси в подкрепа на академичния успех на ромските ученици:

- Интегриране на учебната програма за цифрова грамотност
- Достъп до онлайн образователни платформи и ресурси
- Умения за цифрови изследвания и информационна грамотност
- Онлайн уроци и услуги за академична подкрепа

Като включат развитието на умения за цифрова грамотност и онлайн ресурси по тези начини, преподавателите могат да дадат възможност на ромските ученици да се ориентират ефективно в цифровата среда, да имат достъп до висококачествени образователни материали и да постигнат академичен успех.

Практика

I. Mentimeter и PollEverywhere

Тези приложения могат да бъдат полезни, когато искате да разберете мнението на учениците по дадена тема, но и ако искате да проверите нивото на знанията им.

<https://www.mentimeter.com/>

<https://www.polleverywhere.com/>

II: Kahoot!, Educaplay, Quizizz, LearningApps

Kahoot! е много добър инструмент за проверка на знанията на учениците в реално време по време на час. Необходимо е присъствието на учител, за да могат учениците да виждат въпросите.

Educaplay, Quizizz или LearningApps могат да се използват по време на час, но и извън него (например като домашна работа), тъй като могат да бъдат достъпни по всяко време чрез връзката, предоставена от учителя.

<https://kahoot.it/>

<https://www.educaplay.com/>

<https://quizizz.com/>

<https://learningapps.org/>

III. Padlet и Checkin

Padlet предлага на учениците възможността да работят в екипи и да събират идеи в реално време, като елиминират проблемите, които обикновено идват от физическата среда (задръжки или страхове, че ще бъдат съдени, необходимостта да изчакат реда си, за да говорят). Тъй като това е приложение за творческо мислене, то може да се използва по различни начини, като предназначението му зависи само от креативността на учителя.

Checkin е инструмент, който генерира въпроси, които могат да се използват за разведряване на обстановката или за да помогнат на учениците да се опознаят по-добре.

[Генератор за регистрация \(daresay.io\)](https://daresay.io/)

<https://padlet.com/>

Част 8. Оценяване и обратна връзка - 60 минути теория:

- Прилагане на практики за оценяване, съобразени с културните особености, за измерване на напредъка и растежа на учениците
- Предоставяне на конструктивна обратна връзка и подкрепа, за да се помогне на ромските ученици да успеят.
- Използване на данните от оценяването за вземане на решения за обучение и адаптиране на подкрепата за отделните ученици

Прилагане на практики за оценка, съобразени с културните особености

Културни съображения при оценяването: този подход признава и зачита културното многообразие и ценности на учениците, като се стреми да създаде практики за оценяване, които са справедливи, подходящи и приобщаващи.

Определяне на оценяването с оглед на културните особености: оценяването с оглед на културните особености се отнася до съзнателното отчитане на културния произход, опит и идентичност на учениците при разработването и прилагането на стратегии за оценяване (Popham, 2009).

Влияние върху справедливото образование: оценяването, съобразено с културните особености, насърчава справедливото образование, като гарантира, че оценките отразяват точно знанията, уменията и способностите на учениците, независимо от културните различия (William & Thompson, 2007).

Предизвикателства и предубеждения в традиционните методи за оценяване: традиционните методи за оценяване, като например стандартизирани тестове и еднакви критерии за оценяване, често пренебрегват културните различия в стиловете на общуване, подходите за решаване на проблеми и социалните взаимодействия (Popham, 2009).

Алтернативни подходи за оценяване

Оценките, базирани на резултатите, прегледите на портфолиото, автентичните задачи и проектите, свързани с културните особености, могат да осигурят по-обстойна представа за учебните постижения на учениците и да насърчат по-дълбоката им ангажираност.

За учениците от ромски произход конструктивната обратна връзка е от значение, тъй като ги насърчава да вярват в себе си и да разберат, че успехът е неизбежен, ако работят за него. Стойността на успеха в живота е различна в ромската общност и възприемането му е свързано с духа в общността (има ромски общности, в които успехът се влияе от богатството в пари или злато). Ето защо често виждаме ромски деца, които не се интересуват от принудителна обратна връзка, и ако ги сравним с ученици от други култури, ще установим, че те не се различават повече от другите (Mihăilescu, 2014).

Предоставяне на конструктивна обратна връзка и подкрепа

Принципи на конструктивната обратна връзка

Конструктивната обратна връзка е жизненоважен компонент на ефективното преподаване и учене, особено за учениците от ромски произход, чийто образователен опит може да бъде повлиян от културно чувствителни подходи.

Определяне на конструктивна обратна връзка

Конструктивната обратна връзка включва предоставяне на конкретни, приложими и подкрепящи коментари на учениците, насочени към подобряване на тяхното учене и представяне

(Brookhart, 2008). Тя се фокусира върху насочването на учениците към подобрене, а не просто върху оценяването на работата им.

Въздействие върху мотивацията и развитието на учениците

Добре структурираната и смислена обратна връзка помага на учениците да разберат силните си страни, да определят областите за подобрене и да развият нагласа за растеж, която оценява усилията и устойчивостта.

Характеристики на обратната връзка, съобразена с културните особености

Културно съобразената обратна връзка за учащите роми набляга на насърчаването, уважението и чувствителността към културните различия, като насърчава подкрепяща и приобщаваща учебна среда.

Техники за предоставяне на обратна връзка

Преподавателите могат да използват стратегии като положително подкрепление, конкретни похвали, конструктивни предложения и възможности за размисъл, за да дадат възможност на учениците да се възползват от тях и да укрепят вярата им в способностите им да постигнат успех. Целите на училищното образование за ромските деца включват социална интеграция, повишаване на устойчивостта, поддържане на високо ниво на образование в общностите, достъп до различни възможности за работа и възможности за развитие. При оценяването и осигуряването на обратна връзка тези цели могат да бъдат разгледани по-специално. Например насърчаването на ромските деца да запазят присъствието си в училище може да бъде възнаградено с похвала, родителите могат да бъдат оценени за това, че изпращат децата си на училище, може да се поиска обратна връзка от тях или от детето. Всяко просоциално поведение, проявено от учениците, също може да бъде оценено, без да се предлагат награди. Понякога може да се наложи да се изтъкнат качествата на детето ("Благодаря ти за доброволчеството, знаех, че мога да разчитам на теб, продължавай така!"). Също така в случай на неуспех могат да се използват поощрения като "Оценявам усилията ти" или "Следващия път ще бъде по-добре". При предоставянето на обратна връзка на ромските ученици са важни автентичността, спонтанността и реализмът (Mihăilescu, 2014).

Използване на данните от оценяването за вземане на решения за обучение

Информирани с данни практики за обучение

Използването на данните от оценяването за вземане на решения за обучение е ключова стратегия за подпомагане на индивидуализираното обучение на ромските ученици и за насърчаване на академичните постижения.

Ролята на данните от оценяването при планирането на обучението

Данните от оценяването предоставят ценна информация за силните и слабите страни на учениците и техните нужди от обучение (Heritage, 2010). Анализирайки резултатите от оценяването, преподавателите могат да адаптират планирането на обучението и интервенциите, за да се справят с конкретни области на нужди сред ромските ученици, като насърчават целенасочената подкрепа и персонализирания учебен опит.

Техники за анализ на данните от оценяването

Педагозите могат да използват количествени и качествени методи за интерпретиране на данните, като например разбиване на резултатите по демографски характеристики на учениците, проследяване на напредъка във времето и триангулация на множество източници на доказателства, за да получат цялостна представа за траекториите на учене на учениците.

Етични съображения при използването на данни и неприкосновеността на личния живот

Педагозите трябва да гарантират поверителност, да получават информирано съгласие при събирането на чувствителни данни и да отдават приоритет на етичното използване на информацията от оценяването, за да подкрепят, а не да стигматизират учениците. Резултатите от оценяването на дейностите на учениците от ромски произход могат да бъдат определени количествено въз основа на образователните цели, установени още при първата среща с тях. Определянето на реалистични цели ще се извърши след предварително познаване на всички ученици, особено на тяхната общностна и семейна култура. Анализът на данните може да се извърши чрез сравняване с ромската култура, а в същото време може да се направи и чрез сравняване със собствената култура само с цел да се разбере механизмът на функциониране на общността и да се оцени принципът "ние сме различни, но равни" (Nedelcu, 2008). Диференциацията в обучението е важна за ромските деца, така че обратната връзка ще бъде третирана в съответствие с тази диференциация, за да се осигури на учениците индивидуалното внимание, от което се нуждаят, и да се възползват от успеха в обучението.

Източници:

- Acton, T. (1997). *Romani Culture and Gypsy Identity*. University of Hertfordshire Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. W. H. Freeman and Company.
- Brookhart, S. M. (2008). *How to give effective feedback to your students*. ASCD.
- Cherata, L. (1993). *The History of the Gypsies*. Bucharest: Z Publishing House
- Culdiuc, T., & colab., (2008). *Impact – Jocuri și povestiri, Metode de educație nonformală*, Ediția a II-a, Lupeni, Fundația Noi Orizonturi, 21-186.
- Dweck, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Ballantine Books.
- Fraser, A. (1995). *The Gypsies*. Blackwell Publishers
- Gardner, H. (2006). *Multiple intelligences: New horizons*. Basic Books.
- Gay, G. (2010). *Culturally Responsive Teaching: Theory, Research, and Practice*. Teachers College Press.
- Geantă, N. (2022). *The Evangelical Roma in Romania*. Oradea: Casa Cărții Publishing House
- Guskey, T. R. (2000). *Evaluating professional development*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Hammond, Z. (2015). *Culturally responsive teaching and the brain: Promoting authentic engagement and rigor among culturally and linguistically diverse students*. Corwin Press.
- Hancock, I. (2002). *We Are the Romani People*. University of Hertfordshire Press.
- Hattie, J., & Timperley, H. (2007). *The power of feedback*. *Review of Educational Research*, 77(1), 81-112.
- Heritage, M. (2010). *Formative assessment: Making it happen in the classroom*. Corwin Press.
- Howard, Tyrone C. (1972). *Why Race and Culture Matter in Schools: Closing the Achievement Gap in America's Classrooms*. Teachers College Press.
- Kenrick, D., & Grattan P. (1972). *The Destiny of Europe's Gypsies*. Basic Books.
- Ladson-Billings, G. (2009). *The Dreamkeepers: Successful Teachers of African American Children*. Jossey-Bass.
- Mihăilescu, V. M. (2014). *The Roma Condition and the Change of Discourse*. Iași: Polirom.
- Nedelcu, A. (2008). *Fundamentals of intercultural education*. Iași: Polirom.
- Nieto, S. (2016). *Affirming Diversity: The Sociopolitical Context of Multicultural Education*. Pearson.
- Pănișoară, I.-O. (2009). *The Successful Teacher. 59 Principles of Practical Pedagogy*. Iași: Polirom
- Popham, W. J. (2009). *Assessment literacy for teachers: Faddish or fundamental?* *Theory into Practice*, 48(1), 4-11.
- Rose, D. H., & Meyer, A. (2002). *Teaching every student in the digital age: Universal design for learning*. *Association for Supervision and Curriculum Development*.
- Seligman, M. E. P., & Csikszentmihalyi, M. (2000). *Positive psychology: An introduction*. *American Psychologist*, 55(1), 5–14.
- Silverman, C. (2012). *Romani Routes: Cultural Politics and Balkan Music in Diaspora*. Oxford University Press.
- Tomlinson, C. A. (2017). *How to differentiate instruction in academically diverse classrooms* ASCD.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Waters, L. (2011). *Strength-based parenting and life satisfaction in teenagers*. In L. Oades, M. Steger, A. Delle Fave, & J. Passmore (Eds.), *The Wiley Blackwell handbook of the psychology of positivity and strengths-based approaches at work* (pp. 77-92). Wiley-Blackwell.

William, D., & Thompson, M. (2007). *Integrating assessment with instruction: What will it take to make it work?* In C. A. Dwyer (Ed.), *The future of assessment: Shaping teaching and learning* (pp. 53-82). Lawrence Erlbaum Associates.

Yeager, D. S., & Dweck, C. S. (2012). *Mindsets that promote resilience: When students believe that personal characteristics can be developed*. *Educational Psychologist*, 47(4), 302-314.

Zimmerman, B. J. (2002). *Becoming a self-regulated learner: An overview*. *Theory into Practice*, 41(2), 64-70.

Cazacu, A., Boteanu, I. (2016). *Culegere de exerciții de dezvoltare personală*. Editura George Tofan, Suceava, 40.

<https://lessonbud.com/blog/top-12-student-centered-teaching-techniques-for-modern-classrooms/>

<https://onlinedegrees.sandiego.edu/teacher-centered-vs-student-centered-learning/>

<https://www.romaeducationfund.org/>

<https://www.kinderpedia.co/ro/metoda-sinelg.html>

<https://gutenberg.ro/instrumente-digitale-pentru-predarea-online/>

<https://www.mentimeter.com/>

<https://www.polleverywhere.com/>

<https://gutenberg.ro/instrumente-digitale-pentru-predarea-online/>

<https://kahoot.it/>

<https://www.educaplay.com/>

<https://quizizz.com/>

<https://learningapps.org/>

<https://gutenberg.ro/instrumente-digitale-pentru-predarea-online/>

<https://padlet.com/>

Check-in Generator (daresay.io)

VIDEOS

I am Roma

https://www.youtube.com/watch?v=_8vqUESWZ_g&t=117s&ab_channel=RomaSupportGroup

Roma Teaching and Training - General Routine

- https://www.youtube.com/watch?v=yQlnn_qngFk&t=4s

JOIA VESELĂ. Vezi cum învață 16 copii de rromi din Caracal -

<https://www.youtube.com/watch?v=ouTAaRUk8y8>

Roma Teaching and Training - Visit from a Writer - <https://www.youtube.com/watch?v=YAxy7tlmxQ0>

DE DRAGUL COPIILOR RRROMI - <https://www.youtube.com/watch?v=3j8AoS9VK2M>

Roma Mothers evaluating the program T&T and speak about their lives -

<https://www.youtube.com/watch?v=pktBbNI3Iow>

LINKS

<https://romaeducationfund.ro/ateliere-de-povesti-si-invatare-prin-joaca-in-proiectul-conectat-la-educatie/>

<https://www.romaniarts.co.uk/>